

Az STF 1110 (Castor) Szamosvári Zsolt rajzán

Szamosvári Zsolt rajzán könnyedén kivehető – a katalógusadatok ismeretében – a Castor rendszerének további két tagja. Az alábbi táblázat segítséget nyújthat a kereséshez.

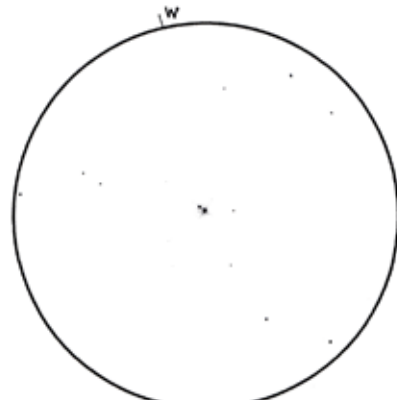
Név	PA	SEP	M1	M2
STF 1110AB	56	4,8	193	2,97
STF 1110AC	164	70,2	1,93	9,83
STF 1110AD	222	181,4	1,93	10,07

Rovatunk zárásaként következzenek Szél Kristóf egyik megfigyelése, aki többek között az 1 Cancri gyönyörű párosáról küldött észlelést.

Ponori Thewrewk Aurél: A bolygókirály

Érdekes, hogy látszó fényességben a negyedik lett a régi európai és közel-keleti kultúráknál a főistent jelképező égitest, szinte gazdagabb legendákkal rendelkezik, mint a többi háromé együttvéve. Az utóbbi évtizedek bolygószondái mintha igazolnák a régi megkülönböztetett tiszteletet a királyi bolygó iránt: az űrutasítás eredmények meglepő, olykor elképesztő tulajdonságokat tártak fel a Jupiterről és családjáról.

Zeusz, Juppiter és általában minden ókori kultúrnép főistensége körül könyvtárnyi mitológia, legendák alakult ki. Ez a könyv csak ízelítőt adhat ebből s gazdagságból, mégis sok olyan érdekes részletet tár fel,

Az STF 1268 (1 Cnc) Szél Kristóf rajzán

STF 1268 (WDS: 08467+2846)

Dátum: 2014.03.15. S: 4, T: 4

15 T, 60x: Nagyon impozáns látványt nyújtó kettőscsillag. A főkomponens aranysárga, a kísérője pedig acélkék színű. Az LM-ben néhány, 10–11 magnitúdó fényességű csillagot vettem észre. PA: 312 fok, S: 30 ívmásodperc. (Szél Kristóf)

Köszönjük észlelőink munkáját, reméljük, hogy a továbbiakban is elküldik számunkra érdekes és színvonalas megfigyeléseiket!

Szklanár Tamás

hogyan származik az árgusszemek, egyes tengerek és bolygóholdak, galaxisok, sok-sok csillag és csillagkép neve.

A Jupiter tanulmányozása az első nagy lépésnek tekinthető a kozmikus távolságok, korok, méretek és a Világegyetemnek a földtől merőben eltérő anyagösszetétele megismerésének hosszú, de végig izgalmas útján.

A szöveges ismertetéseket az értelmező ábrákon kívül a színes képmelléklet csak szakfolyóiratokban látható szép fotói teszik szemléletessé. A bolygókirályról szóló könyvet a csillagászat és a régi legendák, mítoszok iránt érdeklődőknek ajánljuk.

A kötet ára tagoknak 1500 Ft (nem tagoknak 1700 Ft), kapható a Polarisban.

2014. június

Jelenségnaptár

HOLDFÁZISOK

Június 5.	20:39 UT	első negyed
Június 13.	04:11 UT	telehold
Június 19.	18:39 UT	utolsó negyed
Június 27.	08:08 UT	újhold

A bolygók láthatósága

Merkúr: A hónap első harmadában megfigyelhető az esti nyugati égen. Június 1-jén még egy és háromnegyed órával nyugszik a Nap után. Láthatósága azonban gyorsan romlik, 10-én már alig háromnegyed órával nyugszik később, mint a Nap. Gyorsan eltűnik az esti szürkületben, 19-én alsó együttállásban van a Nappal. A hónap végén már kereshető napkelte előtt a keleti látóhatár közelében. Láthatósága eléggé rossz, és csak fél órával kel központi csillagunk előtt.

Vénusz: A hajnali keleti égbolt ragyogó égiteste. Noha egyre közelebb látszik a Naphoz, láthatósága kissé javul a hónap folyamán, az ekliptika horizonthoz viszonyított hajlásszögének változásával. A hónap elején másfél, a végén két órával kel a Nap előtt. Fényessége $-4,0^m$ -ról $-3,9^m$ -ra, átmérője $13,9''$ -ről $12,0''$ -re csökken, fázisa $0,77$ -ről $0,85$ -ra nő.

Mars: Előretartó mozgást végez a Virgóban. Éjjel után nyugszik, az éjszaka első felében látható a délnyugati égen. Tovább halványodik, fényessége $-0,5^m$ -ról $0,0^m$ -ra csökken, látszó átmérője $11,7''$ -ről $9,5''$ -re zsugorodik.

Jupiter: Előretartó mozgást végez a Gemini csillagképben. Az esti nyugati égbolt feltűnő égiteste, késő este nyugszik. Fényessége $-1,8^m$, átmérője $32''$.

Szaturnusz: Folytatja hátráló mozgását a Libra csillagképben. Az éjszaka első felében látható, hajnalban nyugszik. Fényessége $0,3^m$, átmérője $18''$.

Uránusz: Éjjel után kel, az éjszaka második felében látható a Pisces csillagképben.

Neptunusz: Éjjel körül kel, az éjszaka második felében kereshető az Aquarius csillagképben. 10-én előretartó mozgása hátrálóba vált.

Kaposvári Zoltán

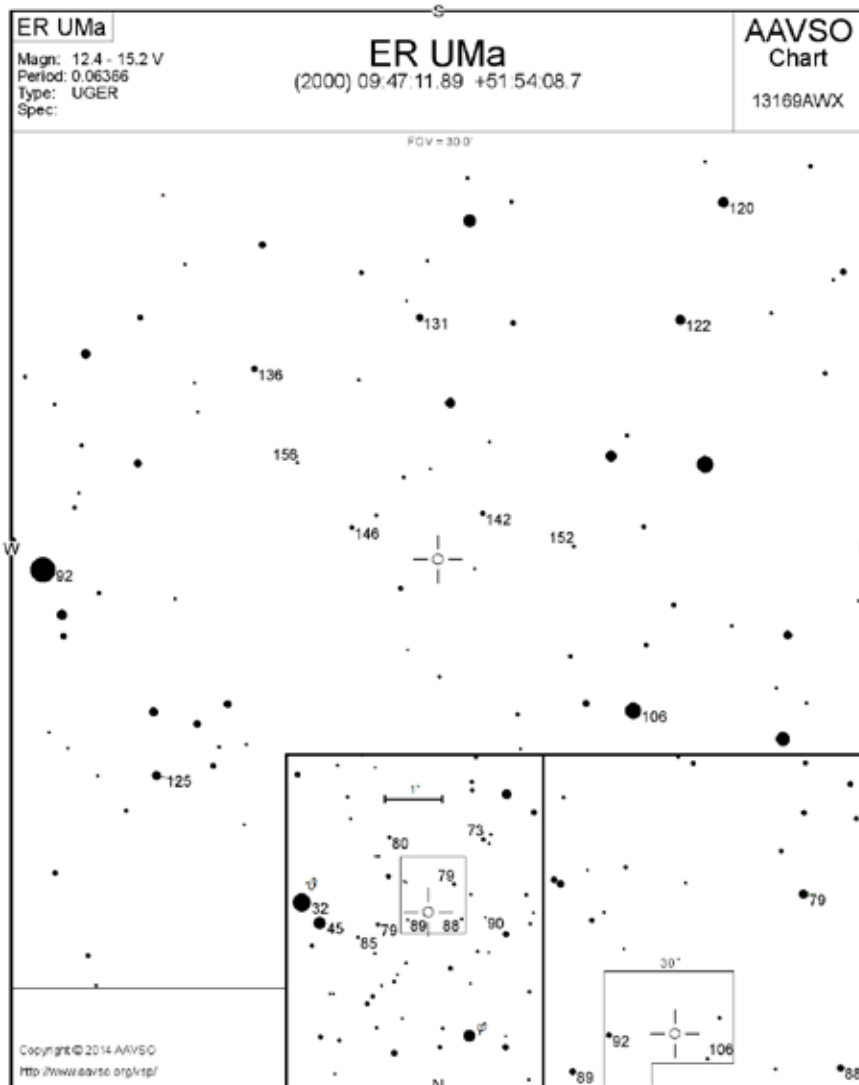
A hónap mélyég-objektuma: az M62

Ezúttal az egyik legdélebbi Messier-objektumot ajánljuk a Meteor olvasóinak figyelmébe. A Skorpió határán, de még a Kígyóirtóban lévő gömbhalmaz fényessége 6 magnitúdó körüli, emiatt jó horizont és sötét, tiszta ég esetén nem nehéz a megpillantása. Az átlagos méretű (100–110 fényév átmérő) halmaz távolsága csak nagyon bizonytalanul ismert (18–35 ezer fényév), mivel a galaktikus por elnyelése jelentős abban az irányban. Megtalálásához az M19-től érdemes indulnunk, ettől ugyanis csaknem pontosan déli irányban, 3,8 fok távolságra találjuk a kompakt, binokulárokkal szinte csillagszerű égitestet. Ám csak magja apró, teljes kiterjedése a fotókon 15 ívperces.

Sánta Gábor

A hónap változócsillaga: az RR Scorpii

A mélyég-ajánlatban szereplő M62 szomszédságában található a déli égbolt egyik fényes mirája, az RR Sco. Az 1892-ben felfedezett mira 5 és 12,4 magnitúdó között változik, átlagos periódusa 281,45 nap. Maximumai átlagosan 5,9 magnitúdósak, minimumainak átlaga 11,8 magnitúdó. Hazánkból nagyjából fél éven át észlelhető, ugyanakkor -31 fokos deklinációja igencsak behatárolja az észlelési lehetőségeket, hiszen alacsony helyzete miatt alapkövetelmény a jó átlátszóság. Észlelhetőségét természetesen korlátozzák a Nappal való együttállásai is.

ezek észlelése többnyire nagyobb távcsőátmérőt kíván, de supermaximumai idején a csillag megközelítheti a 12 magnitúdós fényességet is, ilyenkor napokig, közepes távcsövekkel is lehetőség adódik követésére. A változó összehasonlító az utóbbi időszakban jelentős revízió estek át, így ez esetben is feltétlenül javasoljuk a mindenkor

aktuális VSP-térképek használatát. Az ER UMa maximumbeli észleléséhez eredményesen bevethetők a 25–30 cm-es távcsövek, az ennél nagyobb méretű Dobsonok számára pedig kimondottan ajánlott célpont.

Jó észlelést, jó törpenóvázást!

Bagó Balázs

BEMUTATÓ ÉS KÖZÖSSÉGI CSILLAGVIZSGÁLÓK

Bajai Bemutató Csillagvizsgáló

6500 Baja, Tóth Kálmán u. 19.
www.bajaobs.hu/bbcs

Balaton Csillagvizsgáló

8184 Balatonfűzfő, Sport Centrum
www.balatoncsillagvizsgalo.hu

Bay Zoltán Bemutató Csillagvizsgáló

5700 Gyula, Városerdő
mzi@bay-gyula.hu

Canis Maior Csillagvizsgáló

8800 Nagykanizsa, Zrínyi u. 18.
www.nae.hu

Canis Minor Csillagvizsgáló

8866 Becsehely, Kis-hegy
www.nae.hu

Csepeli Csillagvizsgáló

Csepeli Munkásotthon Művelődési Ház
 1215 Budapest, Árpád u. 1.
<http://www.csepelcsill.org>

Fényi Gyula Csillagvizsgáló

Fényi Gyula Jezsuita Gimnázium
 3523 Miskolc, Fényi Gyula tér 10.
<http://users.atw.hu/fenyigyula/>

Gaia Csillagda

3556 Kisgyőr, Szőlőkajla u. 8.
<http://ronaorzo.csillagpark.hu/>

Gedőcz-tetői Csillagvizsgáló

3100 Salgótarján, Gedőczy u. 36.
<http://www.csillagvizsgalo.starjan.hu/>

Gordon Hopkins Csillagvizsgáló

Kossuth Zsuzsa Szakképző Iskola
 2370 Dabas, József A. u. 107.

Győri Egyetemi Bemutató Csillagvizsgáló

Győr, Egyetem tér 1. K3
gyor.mcse.hu

Hármashegyi Csillagda

Debrecen-Nagycsere, Természet Háza
<http://zsuzsivasut.hu/termeszt-haza>

Haynald Observatórium

Szent István Gimnázium
 6300 Kalocsa, Hunyadi J. u. 23–25.

Hegyháti Csillagvizsgáló

9915 Hegyhátsál, Fő u. 19.
<http://www.observatory.hu/>

Jászberényi Csillagvizsgáló

5100 Jászberény, Bercsényi út 1.
<http://jaszkonyvtar.hu/csillagda/>

Kecskeméti Főiskola Csillagvizsgálója

6000 Kecskemét, Kaszap u. 6-14.
<http://kefoportal.kefo.hu/csillagvizsgalo-2>

Kiss György Csillagda

5931 Nagyszénás, Ságvári utca 26.
<http://www.kgyocsillagda.atw.hu/>

Köszeg Város Oktató- és Bemutató Csillagvizsgálója

Béni Balogh Ádám Általános Iskola
 9730 Köszeg, Deák F. u. 6.
www.gae.hu

Kövesligethy Radó Oktató és Bemutató Csillagvizsgáló

9700 Szombathely, Károlyi Gáspár tér 4.
www.gae.hu

Kulin György Bemutató Csillagvizsgáló

Könyves Kálmán Gimnázium
 1043 Budapest, Tanoda tér 1.
<http://kkgcsillagaszat.hu/>

Nyíregyházi Főiskola Csillagvizsgálója

4400 Nyíregyháza,
<http://nyicse.uw.hu>

Pannon Csillagda

8427 Bakonybél, Szt. Gellért tér 9.
www.csillagda.net

Polaris Csillagvizsgáló

1037 Budapest, Laborc u. 2/c.
polaris.mcse.hu

Posztoczky Károly Bemutató Csillagvizsgáló és Múzeum

2890 Tata, Eötvös u. 19.
<http://www.titkom.hu/tataicsillagda.html>

Pozsgai János Csillagvizsgáló

Mikoviny Sámuel Általános Iskola
 3742 Rudótftelep, József A. u. 43.

Specula

Eszterházy Károly Főiskola
 3300 Eger, Eszterházy tér 2.
<http://varazstorony.ektf.hu/>

Dr. Szabó Gyula Bemutató Csillagvizsgáló

3534 Miskolc, Dorottya u. 1.
<http://csillagda.web44.net/>

Szegedi Csillagvizsgáló

6726 Szeged, Kertész utca
<http://astro.u-szeged.hu/>

Tápiómenti Bemutató Csillagvizsgáló

2241 Súlysáp, Régi Úri út
www.sacse.hu

Terkán Lajos Bemutató Csillagvizsgáló

8000 Székesfehérvár, Fürdősor 3.
<http://telapo.datatrans.hu/Telapo/index.htm>

TIT Tatabányai Csillagvizsgáló

TISZK Péch Antal telephely
 2800 Tatabánya, Széchenyi u. 20.
csmoczik@gmail.com

TIT Uránia Bemutató Csillagvizsgáló

5000 Szolnok, Jubileum tér 5.
www.tit-szolnok.hu

TIT Uránia Csillagvizsgáló

1016 Budapest, Sánc utca 3/b.
<http://www.urania-budapest.hu/>

Városi Csillagvizsgáló

6400 Kiskunhalas, Kossuth u. 43.
<http://www.csillagvizsgalo.eu>